

har der ved nogle Universtiteter seet saavel Studenternes eget Liv som det Samliv, der førtes mellem dem og Professorerne, og tillige det videnskabelige Liv; de førte, efterat de havde forladt Universtitetet. Jeg har seet, hvorledes der i Præstegaardene kunde findes et videnskabeligt Liv, som kunde staae ved Siden af den ypperste Videnskabelighed paa den Tid, og jeg har derved fundet Betræffelse paa min Anskuelse om, at det Hovedvæsen, hvorunder saavel Studerende og Professorer som Videnskabeligheden i det Hele lider her i Landet, netop er den Omstændighed, at de samme Mænd, som holde Forelæsningerne, ogsaa eraminere. Derved bliver det hele Universtitetsliv kun en forsat Skolegang, og derved vælges den selvstændige Udvikling, som det var saa ønskeligt at fremme hos de Unge i den Alder; den vælges i den Grad, at det, naar Examen er tagen, kun er meget Fag, som kunne og ville udvikle sig videnskabeligt. Jeg har hidtil, saa godt jeg har kunnet, fulgt med, hvad der er fremkommet om denne Sag, men de Erfaringer, som jeg dengang har gjort, ere ikke blevne rokkede ved, hvad jeg senere har hørt; der skal flere og vægtrigere Grunde end de, jeg hidtil har hørt, til for at bringe mig til en modsat Anskuelse. Man har anført derimod, at man nu i Tydskland var bleven utilfreds dermed. Ja, det er jo muligt, at det kan være Tilfældet i visse Kredse i Tydskland, men endnu veed jeg dog ikke, at man der nogetsteds har forandret denne Ordning, og navnlig veed jeg ikke, at man har indrettet det saaledes, at Professorerne blive de Examinerende, thi man kan jo gjerne i flere Henseender være misfornøiet med Examinationskommissionerne, som de nu ere sammensatte, uden derfor at gaae til det, som vi her i Landet holde fast paa. Jeg troer, at naar vi sammenligne det videnskabelige Liv i Tydskland med det videnskabelige Liv hos os, navnlig i de her omhandlede Fag, maae vi sige, at Tydskland heri har Meget forud for os, og det skulde undre mig, om man der i Gjerningen skulde komme bort fra Examinernes Adskillelse fra Universtiteterne, der vistnok har en ikke ringe Deel derti. Vi behøve jo desuden ikke at gaae saa langt bort for at hente

Beviser herfor, vi have dem liggende langt nærmere ved os. Vi have faaet Erfaringen baade fra Slesvig og Holsteen. Der har man jo ikke haft det Slags examinerende Professorer, som vi her have — jeg taler kun om de her omhandlede Fag, de juridiske og theologiske —, og dog troer jeg ikke, man kan sige, at Videnskaben paa nogen Maade har lidt i disse Landsdele. Lad os f. Ex. gaae tilbage til de ældre Forhold under Christian den Ottende. Man bør vist ikke nægte, at det i det Hele var dygtige Embedsmænd, der fandtes derovre, og ogsaa forholdsviis mange videnskabelige, baade i theologisk og juridisk Retning. See vi dernæst hen til den senere Tid, da have vi jo liggende for os Bevisligheder for, at Mænd, som bedst maatte kunne domme derom, have erkendt, at Ordningen med Examinationskommissioner var god og hensigtsmæssig. Dengang Minister Mourad vilde indføre dem her ved Universtitetet, raadførte han sig først saavel med det slesvigiske som det holsteenske Ministerium, og de erklærede begge, at de fandt Examinationskommissioner hensigtsmæssige. Da de hidtil ikke havde fundet nogen Mangel derved, kunde de ikke paa nogen Maade fraraade, men maatte snarere tilraade, at det ogsaa blev indført her. De fremhævede endogsaa, at det i visse Henseender bedre maatte kunne gjøres i Kjøbenhavn, fordi man her havde bedre Leilighed til at vælge Mænd end derovre, hvor Forholdene vare langt mindre. Det er, som sagt, fra selve det daværende Ministerium, at disse Udtalelser ere fremkomne. Vi have desuden jo senere her som Cultusminister haft en Mand, der selv havde siddet som Medlem i en Examinationskommission derovre, og han var netop en af de Ministre, der udtalte sig for at indføre Examinationskommissioner her og ønskede selv at kunne virke dertil. Med Hensyn til Bøjskeligheden og Kostbarheden ved at finde saadanne Mænd, da kan jeg ikke troe, at dette skulde være uovervindeligt, naar vi see, at Mændene kunne findes i andre Lande, og det selv under saa smaa Forhold som i Slesvig og Holsteen. Spørger man da, hvorledes de have fundet dem, saa har det for største Deel været Mænd i praktisk Virksomhed, men de